

بِسْمِ تَعَالَى

مسئله: جفر

جفر واژه‌ای عربی است که دارای معانی زیر است:

بچه شتر، نوزاد انسان، چاهی با دهانه گشاد که سنگ چین نشده است، و بره یا بزغاله، پوست گوسفند یا گاو (اگرچه در این مورد گفته اند، استعمال لفظ جفر به حذف مضاف است یعنی در اصل جفر به معنای بره بوده و به پوست آن به جای اینکه بگویند: پوست جفر، گفته اند: جفر)^۱

جفر در روایات:

(۱) در روایات شیعه، از کتابی با عنوان «جفر» یا «جفر و جامعه» یاد شده است، مرحوم مجلسی از اكمال الدین نوشته مرحوم صدوق، حدیثی را نقل می کند که در آن سدید صیرفی روایت می کند که: «من و مفضل بن عمر و ابوبصیر و ابان بن تغلب بر امام صادق وارد شدیم و دیدیم حضرت روی خاک نشسته اند و به شدت گریه می کنند و با خدا راز و نیاز می نمایند» حضرت در این روایت طولانی در پاسخ به سوال از علت بکاء می فرماید:

«وَبِكْمُ إِنِّي نَظَرْتُ فِي كِتَابِ الْجَفْرِ صَبِيحَةَ هَذَا الْيَوْمِ وَهُوَ الْكِتَابُ الْمُشْتَمِلُ عَلَى عِلْمِ الْمَنَابَا وَ
الْبَلَايَا وَالرَّزَايَا وَعِلْمِ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ الَّذِي خَصَّ اللَّهُ تَقَدَّسَ اسْمُهُ بِهِ مُحَمَّدًا وَ
الْأُمَّةَ مِنْ بَعْدِهِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمُ السَّلَامُ وَتَأَمَّلْتُ فِيهِ مَوْلِدَ قَائِمِنَا وَغَيْبَتَهُ وَإِبْطَاءَهُ وَطُولَ عُمُرِهِ وَ
بَلْوَى الْمُؤْمِنِينَ بِهِ مِنْ بَعْدِهِ فِي ذَلِكَ الزَّمَانِ وَتَوَلَّدَ الشُّكُوكَ فِي قُلُوبِهِمْ مِنْ طُولِ غَيْبَتِهِ وَارْتِدَادَ
أَكْثَرِهِمْ عَنْ دِينِهِمْ وَخَلَعَهُمْ رِبْقَةَ الْإِسْلَامِ مِنْ أَعْنَاقِهِمُ الَّتِي قَالَ اللَّهُ تَقَدَّسَ ذِكْرُهُ وَكُلَّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ
طَائِرَهُ فِي عُنُقِهِ يَعْنِي الْوَلَايَةَ فَأَخَذْتَنِي الرَّقَّةُ وَاسْتَوَلَّتْ عَلَيَّ الْأَحْزَانُ.»^۲

۱. ن ک: دانشنامه جهان اسلام، ج ۱۰، ص ۴۷۵.

۲. بحار الأنوار (ط - بيروت)، ج ۵۱، ص ۲۲۰.

ما می گوئیم: مطابق این روایت که مضمون آن در روایات دیگر هم وارد شده است - این علم مختصّ به پیامبر و ائمه است و به کسی دیگر منتقل نمی شود.

درس خارج فقه اسناد سید کن خمینی